

Stine Munchs prædiken 2. påskedag

Taler

Stine Munch
Sognepræst i Vor Frue Kirke,
Københavns Domkirke

Dato

1. april 2024

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst:**

Johannesevangeliet kapitel 20, vers 1-18

Glædelig påske! Kristus er opstanden!

Budskabet om Kristi opstandelse er kristendommens kerne.

Det gør alting nyt.

I dag, som dengang, da Maria og Peter og den discipel, som Jesus elskede, stod foran den tomme grav.

Opstandelsen bliver det, det hele bliver set igennem.

Det grundlag, som det hele tegnes op efter.

Opstandelsen kaster sit livgivende lys tilbage på det, der gik forud.

Det er 2. påskedag, og jeg tror nok at det sådan er god skik for prædikanter, her på festens anden dag, at problematisere opstandelsen.

Kan det nu også passe; skal det nu også forstås så bogstaveligt, er det ikke mere et poetisk sprogspil eller et billede på lyset og livet og kærligheden, og ingen kan desuden bryde naturlovene om, at når man er stendød så forbliver man stendød.

At opstandelsen virkelig skete, er der, for mig, ingen grund til at problematisere. Det er jo Gud der handler, og for Gud er ingenting umuligt. Det er min enkle, enfoldige tro.

For Gud er alting muligt.

Desuden ser jeg påskens drama overalt i vores liv og i naturen. Død og opstandelse er en evig cyklus.

Påskeliljen, eller påskeblomsten, som vi synger med Grundtvig – bærer jo i sig selv hele død-og-opstandelsens cyklus. Det tørre løg der lægges i jorden om efteråret, om som måneder senere vokser frem til en solgul lilje der bader sig i den livgivende sols stråler.

Onsdag før skærtorsdag mødte jeg to unge kvinder der begge havde mistet et spædbarn.

Deres barn var dødt; det skete fordi små børn kan dø allerede før de er begyndt at leve.

Sammen med deres barn døde alle drømmene om barnet, om barselstiden, om alt det de skulle opleve her i livet.

Men de kom her i kirken med deres levende små børn, som de havde båret og født efterfølgende.

Deres sorg over det døde barn bar de stadig, og det vil de nok altid gøre.

Og samtidig var der også en taknemmelighed over de små liv der var blevet slukket så alt for hurtigt og en glæde over de nye små børn som de fik efterfølgende – livet havde måske fået et større perspektiv igennem det døde barns liv.

Den døde havde ikke levet forgæves.

Skærtorsdag slukkede vi lysene på alteret under postludiet, og vi bar sølvet ud.

Denne liturgiske praktisk som er en tradition i mange kirker, ramte mig dybt. Jeg tænkte, selvom jeg selvfølgelig godt vidste at der bare nogle timer senere skulle holdes gudstjeneste her igen...: tænk, hvis alt nu var slut!

Tænk, hvis vi slukkede lysene på alterbordet for sidste gang fordi Kristus havde forladt os..

Tænk, hvis alt det, vi igennem livet har sat vores lid til, troet på, håbet på, hvis den vi har rettet vore bønner imod, forlod os..

Hvis Gud døde og vi ikke længere kunne nå ham.

Ved de tanker måtte jeg græde..

Og sådan må disciplene og kvinderne omkring dem jo have haft det.

Panik, desperation, da Jesus blev taget til fange og stort set ingen modstand gjorde.

Kaos; rod, uigennemsigthed, vildrede.

Frisen her over alteret illustrerer begivenhederne i påsken, og jeg synes, mest af alt, den illustrerer panikken og larmen og menneskenes desperate handlinger.

Der er en masse bevægelse, men uden rigtig begyndelse og ende.. Uden orden.

Langfredag; der gik det hen. Til korsfæstelse og død.

Og her i kirken hørte vi en meget bevægende dansk ur-opførelse af Niels Greenhow's Stabat Mater.

Kvinderne i kantoriet sang Marias smerte ud, med desperation, indlevelse og forståelse af, sådan tolker jeg det, moderskabets smerte.

At være mor er, også, at være bekymret, også i moderskabet er påskens cyklus.

Barnet der vokser frem i livmoderens mørke for at blive født i lys. Livmoderen

som kalken der giver liv til barnet.. Og Maria.. hendes bekymring blev til virkeligt mørke; barnet var ikke bare blevet væk denne gang; han var død.

Maria med den døde Jesus i favnen er illustreret af mange kunstnere igennem tiden. Pieta, kaldes motivet.

Pietà er italiensk og betyder fromhed, og findes nok i sin mest berømte form som marmorskulptur af Michelangelo i Peterskirken i Rom.

Jeg så skulpturen i Rom sammen med min bedste veninde. Hver har vi båret og født tre børn.. og med gru så vi, i statuen, det, der er vores absolut største frygt: at vi skal miste én af vores børn, og sidde med den døde i favnen.

Ordet Pieta betyder også hengivenhed og medlidenhed.

Den sorg og fortvivlelse, som Maria måtte have følt efter Jesu død på korset langfredag, er i bogstaveligste forstand malet i hendes ansigt, men hendes sørgmodige træk viser også den medlidenhed, som er en del af påskeberetningens budskab.

Særligt hos kvinderne, vil jeg sige. I dag hører vi om det..

Maria Magdalene i sorgens mørke; hun står ved graven og græder.

Men Jesus så Maria. Så hendes sorg, hendes smerte, og så kaldte han hende ved navn.

Han sagde ikke " du skal ikke være ked af det " Han sagde heller ikke: " det skal nok gå alt sammen".

Men han så hende og kaldte hende ved navn.

Hun var der ved Jesu kors. Hun er én af hovedpersonerne i beretningerne om Jesu død og opstandelse og måske det vigtigste vidne.

Hun så Jesus dø og hun er den første der kommer til graven søndag morgen.

Det er endnu mørkt da hun går derud, men hun har ikke kunnet vente længere.

Det er ikke vanskeligt at forestille sig, hvilke følelser, der har fyldt hende. På en voldsom og grusom måde har hun tre dage tidligere mistet et meget kært og centralt menneske i sit liv.

Nu er hun gået ud til graven for at tage afsked med ham og være nær det eneste der er tilbage, hans jordiske rester.

Vi kender det jo.. også vi har mistet mennesker der var så absolut de vigtigste.. og man står der ved graven, og ser vantro på navnet på stenen.. og tænker.. hvorfor skulle du afsted? Jeg ville sådan ønske, at du var her i live..

og hvad kan jeg gøre andet, end at stå her, for bare at være en anelse tæt på dig som jeg savner så meget.

Maria Magdalene bliver dybt rystet og fortvivlet da hun ser graven åben, og hun tror vel, at de, der har henrettet ham, heller ikke har kunnet lade ham være i fred i graven.

Og på den måde mister hun endnu engang.

Maria Magdalene kigger ikke ind i graven, men løber tilbage til byen til Jesu nærmeste disciple, Peter og *ham som Jesus elskede*.

Måske håber hun, at de ved noget, at de kan komme med en forklaring på hvad der er sket.

Men de ved ikke noget og bliver lige så chokerede – og så løber de begge to.

Der er ret meget løberi i denne fortælling, om det skal betyde noget særligt, det har jeg ikke gennemskuet.. I hvert fald løber de meget frem og tilbage, den ene hurtigere end den anden.

Ham som Jesus elskede har så travlt, at han ikke engang venter på Peter, som åbenbart er langsommere, måske fordi han er ældre.

Men, da disciplen som Jesus elskede når graven, går han ikke derind. Han ser godt nok linnedklæderne ligge der, men så tør han ikke se mere? Eller kan han ikke overskue det? Tør han ikke? Skal han have mere tid til at komme sig?

Anderledes med Peter.

Om ham står der: han går lige ind i graven.

Typisk Peter, fuld fart frem! En handlingens mand. Og det er gennem Peter, at vi får alle detaljerne.

Han ser linnedklæderne og klædet, ser at de ikke ligger samme sted.

Alt er tilsyneladende foregået i ro og de må vel konkludere, at der ikke kan være tale om ligrøvere der har været på spil.

De to disciple og Maria Magdalene oplever den tomme grav på hver sin måde. De er forskellige og vi får derfor mulighed for at spejle os i dem alle tre og i deres forskellige reaktionsmåder.

De er alle tre i oprør over det, som er sket.

Maria Magdalene løb tilbage for at hente de andre – hun måtte være sammen med sine venner om det uforståelige.

Peter konfronterer virkeligheden – han må se og forstå hvad der er sket.

Den discipel Jesus elskede, som man traditionelt regner for evangelisten Johannes, er et mere tilbageholdende og følsomt menneske.

Han løber hurtigt ud til graven, men stopper op og går først ind, da han er parat.

Evangeliet er en beretning, fortalt af mennesker, som så, hørte og rørte ved Ham, der var død, men nu var blevet levende igen.

Den kristne tro hviler på denne beretning, på disse menneskers vidnesbyrd om

det de så og hørte og mærkede.

Troen er altid en erfaring.

Da jeg var en ung studerende i Århus, gik jeg til åndelig vejledning hos en sognepræst. Vi var en lille gruppe studerende, en 5-6 stykker, og da vi begyndte på forløbet, spurgte præsten os om noget som dengang provokerede mig meget, nemlig om hvor vi var i vores *troshistorie*.

Jeg er ikke vokset op i et hjem hvor vi har talt om troen som noget åndeligt. Det var mere noget med, at nu var det vist også tid til at vi skulle i kirke igen og bagefter talte vi så lidt om, hvem der ellers havde været der og om, at præsten og hans kone nu var flinke mennesker..

Så da jeg blev spurgt om min troshistorie, synes jeg godt nok det var et nærgående spørgsmål. Jeg var døbt og konfirmeret og så var jeg jo kristen.

Og det er nu også rigtig nok, det mener jeg stadig. Dåben giver os kristennavnet.

Og når det så er sagt, så er ethvert menneskes videre historie med det barnekår vi får skænket i dåben, ethvert menneskes troshistorie, helt særlig.

Selvom vi har den samme erfaring, erfaringen af Guds nærvær, så er erfaringen med garanti forskellig og vi fortæller ikke om den med de samme ord.

Men at detaljerne i vores beretninger ikke passer sammen, betyder ikke, at den enes historie med Gud er mere sand end den andens.

Vi ser og lægger mærke til forskellige ting og derudover henvender Gud sig forskelligt til os – det er der også masser af bibelhistorier om i både GT og NT.

Evangelierne er fire sådanne beretninger.

Vidnesbyrd fra mennesker der var der. Beretningerne er visse steder ret forskellige og undertiden er det blevet gjort til et problem.

Men burde det ikke være lige omvendt?

Der havde været grund tænk at være mistænksom hvis de fire evangelister havde nedskrevet alt på præcis samme måde. Forskellene viser, at teksterne ikke er efter konstruerede og de bærer på den måde præg af at være oprindelige beretninger.

Til sidst i evangelieteksten til i dag siger Maria Magdalene til disciplene: *jeg har set Herren..*

Lidt senere i samme kapitel siger Jesus: *Salige er de, som ikke har set, og dog tror.*

At tro er en ny måde at se på. Man kan kalde det: at se uden at se.

At se det, som det ikke er muligt at se.

Med hjertets øjne at se det, der er skjult for vore sanser.

Jesus kunne vel også have sagt: Salige er de som ikke har set, og dog har set!

Lad os gå fra denne påske og **se** den i vores liv; **se** påskens *mønster*, som min gode kollega Steffen kaldte det i går i sin påskedags prædiken, lad os se død og opstandelses-cyklus.. Og holde os for øje, at det ender med opstandelsen.. Nu forstår vi det glimtvis, som i et gammelt, dårligt, dukket spejl, men da, på den yderste dag, når også vi kommer hjem, når Kristus henter os – skal vi se ansigt til ansigt.

Kære menighed,

Kristus er opstanden!

Glædelig påske!

Lovprisning

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Gud, som bærer livet igennem døden, vi beder dig:

Tak for dit glædelige budskab: at Kristus er opstanden.

Lad os høre det råb som et løfte, der gælder os og vores liv.

Lad os se, at hverdagen er blevet en helligdag, fordi du greb ind.

Giv os den tro, vi ikke selv kan gribe.

Giv os det mod, vi ikke selv kan stable på benene.

Giv os det liv, vi ikke selv kan skabe.

Tilgiv os, når vi svigter og misbruger det liv, du giver os.

Brug os til at dele ud af det liv, du giver os - lær os at give det væk, som vi har fået af dig som ren foræring.

Vi beder for verden. Far i himlen, lad der nu blive fred, så børnene og de unge kan vokse op i ro og kærlighed, og verden kan blive et bedre sted.

Lad din glæde nå ud i alle mørke kroge - hvor der er tvivl, angst, sygdom, død og sorg - hvor der er sult, ensomhed, krig, depression og meningsløshed.

Tal dit levende ord til alle, der har magt til at regere - i det store og i det små - vær

med vor dronning og hendes familie og vort folk og fædreland.

Luk vore hjerter op!

Luk vore hænder op, så vi kan modtage den styrke, du rækker os.

Lad os gå ud i verden som vidner på, at dit liv rækker ud over alle grænser - selv dødens.

Lad os sprede din glæde - og hjælp os til at forstå, at det ikke er ved at holde fast i dig, at vort liv bliver stort, men ved at tro, at du holder fast i os.

Lad os se glæden opstå igen, denne påske.

I Vor Herres navn, Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. påskedag, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/stine-munchs-praediken-2-paskedag>